

Meetnet hommels al na é

In 2018 startten De Vlinderstichting en EIS Kenniscentrum Insecten met een nieuw meetnet voor hommels. We vroegen aan vlindertellers of zij op hun vlinderroutes van het meetnet dagvlinders ook hommels wilden tellen. Met na één jaar tellen al prachtige resultaten!

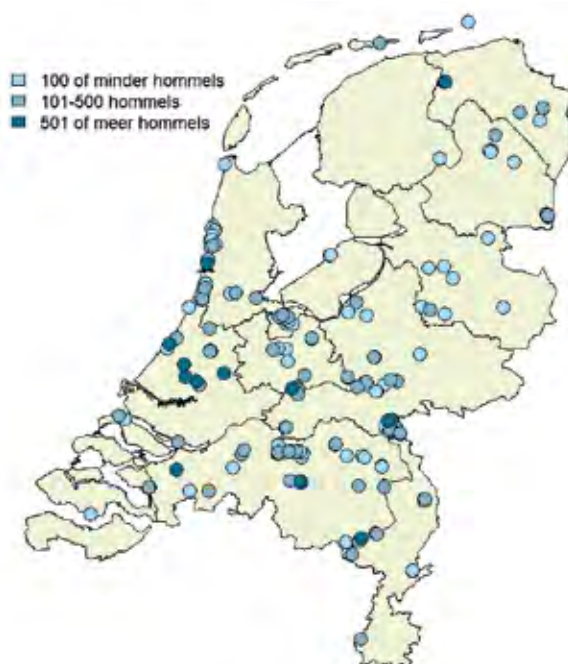
Tekst:
Anthonie Stip,
Chris van Swaay
De Vlinderstichting
& Vincent Kalkman
EIS Kenniscentrum
Insecten

De methode is vrij eenvoudig: op een vlinderroute tel je tijdens elk bezoek niet alleen de vlinders maar ook de aanwezige hommels. Naar soorten hoeft je in eerste instantie niet te kijken, het aantal hommels geeft al waardevolle informatie. Tellers die hommels wel tot op soort wilden determineren, zijn eerst bezocht door een medewerker van De Vlinderstichting of EIS. Als bleek dat de soortenkennis aanwezig was, werd het voor hen mogelijk om hommels tot op soort te tellen. Invoer van alle gegevens gaat via het meetnetportaal van De Vlinderstichting.

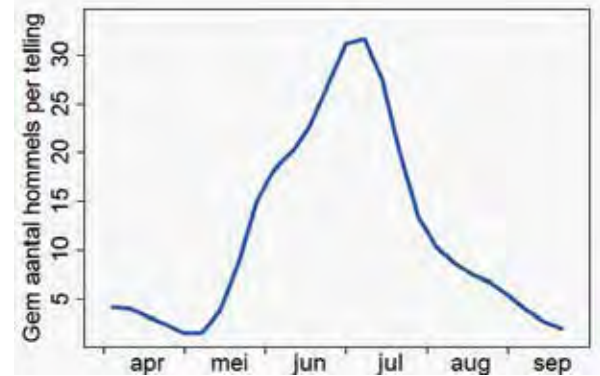
Grote verschillen

Tot onze verrassing zijn de hommels in 2018 op maar liefst 181 (een vijfde deel) van de vlinderroutes geteld, in totaal ruim 33.000 exemplaren. Opvallend zijn de grote verschillen in het land, met op sommige routes in totaal meer dan 500 hommels en op andere routes veel lagere aantallen (Figuur 1). Op het kaartje is tevens te zien dat bepaalde regio's nog wel wat tellers en tellingen kunnen gebruiken, bijvoorbeeld in Drenthe, Flevoland, Friesland, Groningen en Zeeland.

Bij de start van de tellingen in april zijn er gemiddeld vijf hommels per telling gezien (Figuur 2). Dit zijn de koninginnen die vanaf de eerste warme voorjaarsdag actief zijn en zoeken naar bloemen en een nestplek. Vanaf de eerste decade van mei nemen de aantallen

Figuur 1. Het totaal aantal getelde hommels op vlinderroutes in 2018.

Figuur 2. Het gemiddeld aantal getelde hommels op vlinderroutes in 2018.

sterk toe om te pieken rond de maandwisseling van juni en juli met gemiddeld ruim dertig hommels per telling. Hieruit kunnen we afleiden dat de hommelnesten rond die tijd op hun top zijn en er veel wersters buiten rondvliegen om de larven in het nest te voorzien van voldoende stuifmeel. In de loop van juli en augustus neemt het gemiddelde aantal per telling snel af. Mogelijk is de droge zomer hierop van invloed, maar dat kunnen we in het eerste meetjaar nog niet vergelijken met 'normale' jaren. In september vliegen er alleen nog maar nieuwe koninginnen rond die voldoende nectar moeten verzamelen om de winter door te kunnen komen.

Tel de hommels mee

Het is heel spannend hoeveel hommels er in 2019 gezien gaan worden op de telroutes. Hebt u de smaak te pakken en wilt u ook hommels gaan tellen? Dat stellen wij zeer op prijs! In het meetnetportaal kunt u onder 'hommel spec' standaard het aantal hommels doorgeven bij elke telling, net zoals dat kan voor dagactieve nachtvlinders. Het tellen van een route op alleen hommels of een zeldzame hommelssoort behoort eveneens tot de mogelijkheden. Wilt u hommels – al dan niet tot op soort – gaan tellen, dan kunt u contact opnemen via meetnet@vlinderstichting.nl.

Alle tellers die de moeite hebben genomen om hommels te tellen in 2018 bedanken wij hartelijk voor hun inspanningen! Wij hopen dat u, net als wij, de smaak te pakken hebt en wilt doorgaan met 'hommelen'. Mogen wij op u rekenen?

Tip: voor meer informatie over het herkennen van hommels kan het beste de Basisgids hommels geraadpleegd worden. Deze is tegen portokosten verkrijgbaar in de webshop van De Vlinderstichting.

én jaar een succes

Anthonie Stip

Aardhommel.

Vrijwilligers tellen bestuivers in Groninger akkernatuur

Bijen en zweefvliegen staan bekend als lastig te herkennen insecten. Een nieuwe vorm van monitoring, opgezet door De Vlinderstichting en EIS Kenniscentrum Insecten, laat echter zien dat vrijwilligers deze bestuivers kunnen monitoren. De eerste resultaten van twee jaar tellen op akkernatuurmaatregelen in Groningen zijn hoopgevend.

In Groningen is de Vogelakker uitgevonden door de Werkgroep Grauwe Kiekendief. Deze meerjarige maatregel op perceelsniveau bestaat uit een afwisseling van stroken meerjarig eiwitgewas (luzerne of rode klaver) met stroken natuurbraak (meerjarig kruidentmengsel). Hoewel Vogelakkers voor akkervogels als de grauwe kiekendief een bewezen toegevoegde waarde hebben, is nooit eerder onderzocht wat de betekenis van Vogelakkers is voor bloembezoekende insecten als bijen en zweefvliegen. Om deze kennisla-

cune te vullen, is in 2016 een netwerk van Groninger vrijwilligers opgezet door De Vlinderstichting en EIS Kenniscentrum Insecten, met ondersteuning door Werkgroep Grauwe Kiekendief (tegenwoordig: Grauwe Kiekendief-Kenniscentrum Akkervogels).

Laagdrempelig

De circa twintig vrijwilligers hebben een korte cursus gehad om beter thuis te raken in het herkennen en monitoren van zweefvliegen en bijen. In 2017 zijn

Tekst:
Anthonie Stip
De Vlinderstichting